

Undervisningsministeriet
Att. Hanne Riddersborg
Uddannelsesstyrelsen
Den Internationale Enhed
Vester Voldgade 123
1552 København V

Boulevard du Roi Albert II,
5, 9ème étage
B-1210 Bruxelles

Tél +32 2 224 06 70
Fax +32 2 224 06 71

E-mail: dli@dlint.org
Hjemmeside: www.dlint.org

Bruxelles, 29. oktober 2008

Høringssvar vedrørende Undervisningsministeriets forslag til en national dansk kvalifikationsramme for livslang læring (NQF).

DLI har modtaget Undervisningsministeriets udkast til en dansk kvalifikationsramme for livslang læring, NQF. DLI's medlemsorganisationer har diskuteret udkastet på møde d. 24. oktober 2008. Både i 2005 og 2006 afgav DLI høringssvar på EU-Kommissionens forslag til en europæisk kvalifikationsramme, EQF. DLI henviser til disse høringssvar, da en række af hovedsynspunkterne også dækker DLI's stillingtagen til forslaget om NQF.

Formålet med en dansk kvalifikationsramme for livslang læring er at skabe større gennemsigtighed i det danske uddannelsessystem, fremme mobiliteten i Danmark og på tværs af landegrænser i EU og understøtte livslang læring. DLI er overordnet set positivt indstillet over for princippet i NQF, som er "...at skabe overblik over de danske uddannelsesgrader og beviser" og vejene gennem det danske uddannelsessystem. Samtidig skal NQF bidrage til mulighederne for at skabe gensidig anerkendelse mellem danske og udenlandske uddannelser ved at indføre en dansk parallel til EQF. I konsekvens heraf lægger udformningen af NQF sig meget tæt op ad EQF, hvilket i nogle sammenhænge ikke er hensigtsmæssigt. I henseende til anvendeligheden af NQF, stiller DLI sig – i lighed med synspunkterne i høringssvaret til EQF – skeptisk overfor mulighederne for en praktisk gennemførlighed. Undervisningsministeriets udkast til NQF forekommer uhåndterligt og overordentligt "teknisk". Det gør kvalifikationsrammen svært tilgængelig for brugerne af NQF, som primært vil være uddannelsesinstitutioner og private og offentlige arbejdsgivere, men også den enkelte job- eller uddannelsessøgende. En større gennemsækelighed og en forenkling af NQF er efter DLI's opfattelse stadig forudsætningen for at NQF kan udvikle sig til et brugbart værktøj. Ydermere er det nødvendigt at afklare NQF's relation til de øvrige redskaber, som skal fremme mobilitet og gennemsækelighed på europæisk plan: Bologna-processen (ETCS), Europass og ECVET.

Det er for DLI af afgørende betydning, at tilliden til den danske kvalifikationsramme sikres. Det kræver løbende evaluering af udformningen og anvendelsen af rammen og klare kriterier for en omfattende kvalitetskontrol. Tilliden til kvalifikationsrammen er udslaggivende for, at NQF kan udvikle sig til et brugbart værktøj.

DLI repræsenterer:

- BUPL
- Danmarks Lærerforening
- Dansk Magisterforening
- Dansk Teknisk Lærerforbund
- Danske Produktionshøjskole Lærerforening
- Efterskolernes Lærerforening
- Formidlerne
- Frie Grundskolers Lærerforening
- Gymnasieskolernes Lærerforening
- Handelsskolernes Lærerforening
- Københavns Lærerforening
- Landsforbundet af Voksen og Ungdomsundervisere
- Socialpædagogernes Landsforbund
- Speciallærerforeningen af 1981

Både Kommissionen og Europa-Parlamentet anbefaler, at de sociale parter inddrages i udarbejdelsen af de nationale kvalifikationsrammer. DLI tilslutter sig denne anbefaling og understreger vigtigheden i at fremme tilliden til kvalifikationsrammen gennem inddragelse af alle relevante parter.

DLI har i tidligere høringssvar efterspurgt en klar definition af begrebet læringsudbytte (learning outcome). Kravet må være, at læringsudbytte defineres på en let forståelig og tilgængelig måde, for at det kan blive anvendeligt for alle brugere af kvalifikationsrammen. I særdeleshed forekommer begrebet uklart, som det anvendes i relation til niveaubeskrivelserne ”viden, færdigheder og kompetencer”. I forslaget er ”viden” relateret til ”offentligt godkendte” uddannelser, som udmøntes i ”grader og uddannelsesbeviser”, så i denne sammenhæng må ”læringsudbytte” relatere sig til uddannelsernes pensum, omfang og forløb. Her vælger man altså en helt traditionel tilgang til indordning i niveauerne. I relation til de to øvrige kategorier er det uklart, om ”læringsudbytte” beskriver målene med en given uddannelse eller det udbytte af læringen, den enkelte har erhvervet gennem uddannelsesforløbet. Uklarheden forstærkes af, at man har valgt termer som ”skal kunne” eller ”skal mestre” i stedet for ”kan” eller ”mestrer”.

Termen læringsudbytte bliver yderligere vanskelig at se anvendt i praksis, når kompetencebegrebet indordnes i den samme hierarkiske taksonomi som viden, og altså dermed blot følger hierarkiet i uddannelserne. DLI har i forbindelse med diskussionerne om EQF påpeget, at niveauerne bør kunne anvendes vertikalt og ikke blot horisontalt. Fx kan de ledelseskompetencer, der er knyttet til det to højeste niveauer sagtens tænkes at indgå i uddannelser på lavere niveauer. Det bør derfor afklares, om man kan have slutkompetencer på forskellige niveauer efter et uddannelsesforløb. Efter DLI's opfattelse er der elementer af niveaubeskrivelserne på de højeste niveauer, som også bør kunne indgå som en del af læringsudbyttet på lavere niveauer. Det er DLI's opfattelse, at tilpasningen til EQF – hvor hierarkiet i kompetencerne er bundet til hierarkiet på vidensniveau - på dette område er på kollision med dansk uddannelsestænkning. Dette gælder fx ’selvstændigt kunne tage ansvar for egen faglig udvikling og specialisering’ på niveau 7 og at ’selvstændigt kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde med en professionel tilgang’ på niveau 6, som begge kan lige så vel være en del af læringsudbyttet på niveau 5. Det er fx et krav på arbejdsmarkedet, at mange med en erhvervsfaglig uddannelse skal kunne påtage sig ledelsesansvar.

DLI konstaterer, at forslaget til kvalifikationsrammen ikke tager stilling til studerende, der befinder sig midt i et uddannelsesforløb og skifter uddannelse. Det skal afklares, hvordan delforløb indordnes i rammen, således at den optagende uddannelsesinstitution/institutionsleder kan foretage en selvstændig vurdering af behovet for supplerende for den enkelte studerende. DLI understreger vigtigheden af, at kvalifikationsrammen tydeligt kan anvendes til beskrivelse af livslang læring og efteruddannelse. I forhold til livslang læring bør det hurtigt afklares, hvordan den enkelte, som har erhvervet uddannelser (og kompetencer) enten på flere niveauer eller flere

uddannelser på samme niveau, sikres, at ikke blot den uddannelse, som er på højeste niveau, danner grundlaget for beskrivelsen. Der bør derfor også være mulighed for at inddrage efteruddannelse på niveau 6-8, idet livslang læring også er en nødvendighed på disse niveauer.

DLI finder ikke, at anvendelsen af ”best-fit”-tilgangen på niveau 1-5 er hensigtsmæssig, idet en indplacering af en uddannelse efter den bedste (og ikke fulde) overensstemmelse med niveaubeskrivelsen underminerer tilliden til kvalifikationsrammens indplacering af uddannelser.

DLI kan konstatere, at indplaceringen af erhvervsuddannelserne i kvalifikationsrammen endnu ikke er helt afklaret. For at sikre at erhvervsuddannelserne og virksomhederne har tillid til kvalifikationsrammen, bør det som minimum afklares, om niveau 5 indeholder erhvervsuddannelser, som ikke kræver en ungdomsuddannelse som adgangskrav.

Afslutningsvis skal det understreges, at DLI fuldt ud tilslutter sig arbejdsgruppens anbefaling af, at der udarbejdes en tidsplan for indføringen af NQF. DLI foreslår, at der samtidig fremlægges en plan for løbende evaluering af implementeringen og arbejdet med at etablere kvalitetssikringssystemer. Planerne bør offentliggøres snarrest.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink that reads 'Birgitte Birkvad'.

Birgitte Birkvad
DLI Bruxelles